

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ/BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponentky)

Předložila studentka: Gabriela Pazderková

Název: Přírodniny ve výuce 5. ročníku ZŠ

Oponentka: Dagmar Říhová, KBES PedF UK

1. CÍLE A HYPOTÉZY

Práce je zaměřena na výuku vybraných přírodnin v pátém ročníku ZŠ a zlepšení jejich znalostí díky absolvování vycházky po trase NS Březina. Znalosti přírodnin byly otestovány před a po terénní vycházce a autorka konstatovala jejich všeobecné zlepšení.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

V první části práce je čtenář seznámen s učivem o přírodě na první stupni ZŠ, RVP a výukou v přírodě (především s její vycházkovou formou). Následuje popis naučné stezky zaměřené na v praktické části práce využitou NS Březina. Poslední část práce je věnována samotnému testování znalostí vybraných přírodnin (bezobratlí, obratlovci, byliny, dřeviny a horniny a minerály).

Práce čítá celkem 101 stran a je doplněna obrazovými přílohami s ukázkami zadání testů a fotografiemi z realizace vycházky.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Práce obsahuje všechny předepsané náležitosti. Je z větší části psána slušnou češtinou; v textu se vyskytují běžné typografické nedostatky (záměna pomlčky za spojovník, chybné psaní procent a rozmezí hodnot; vdovy). Některé části obsahují větší množství překlepů či stylistických nedostatků a text celkově působí „poslepaným“ dojmem – jako kdyby práce vznikala po částech, které byly následně nepřítlivě citlivě spojeny dohromady a proto nejsou významově provázané. Kvalita a následně i čtivost textu v jednotlivých kapitolách výrazně kolísá. Stejně tak kolísá míra úpravy jednotlivých částí – některé kapitoly jsou pěkně upraveny, v jiných je text nepřijemně „roztahán“.

Práce je doplněna množstvím obrázků, na většinu z nich však nejsou v textu odkazy; seznam tabulek v závěru práce nekoreluje se skutečným výskytem tabulek a je špatně očíslován.

Autorka osciluje mezi „klasickým“ způsobem citování použité literatury a citováním za pomoci poznámek pod čarou. Seznam tištěné literatury sice obsahuje použité zdroje, ale u některých z nich nejsou uvedeni autoři (ani formou *Anonymus xxxx*) a mnohdy ani rok vydání.

Dále mám k práci následující připomínky, které nebudou probírány při obhajobě:

- v anglickém abstraktu jsou zmiňovány „*primary and secondary schools*“ – proč, když práce je prvostupňově zaměřena?
- v úvodu je hybridní slovo, něco mezi nespokojí a neuspokojuje – bylo by lepší použít jednu z těchto „klasických“ variant
- pokud citujete závorkovou formou, tato má být umístěna před větnou tečkou
- mapa na obr. 2 by měla být zřetelnější, navíc není udán její původ (u map je to obzvlášť důležité)
- „viz“ se píše bez tečky
- můry (čeleď Noctuidae) jsou jen částí druhového bohatství nočních motýlů ČR – nepostihují všechny noční motýly (str. 44)
- pokud byly stromy vysazeny mezi lety 1769 a 1770, je jim nyní 245–246 let, nikoliv uváděných 150–200 roků
- děti se na str. 47 nestávají archeology, ale geology – popřípadě mineralogy
- str. 52, u popisu zastavení hradu Orlík: chápu, že netopýra lze po delším hledání nalézt v nějaké malé puklince opakovaně, ale nedovedu si představit, že přednáška pana Koubka o sovách k tomuto zastavení patří dlouhodobě :-o

- u uvedených grafů správných/chybných odpovědí u jednotlivých kategorií přírodnin by stačilo, kdyby autorka uváděla sloupec s četností správných odpovědí – naopak chválím pěkné grafy ukazující, jak klesla „obtížnost“ poznávání po projití naučnou stezkou
- str. 61: je uvedeno, že „dominantní je vždy keřové nebo stromové patro“ – ale na obrázku jsou zapuštěné nádrže s nízkou bažinnou vegetací...
- str. 62: popis „obratlovce obecného“ je zde zbytečný, stačily by popisy jednotlivých předložených taxonů
- tabulky špatných odpovědí na str. 79 a 91 nejsou příliš informativní: jednotlivé poznávací kategorie totiž neměly stejný počet položek (osm – deset – dvanáct) a tak by bylo vhodnější odpovědi standardizovat vydělením počtu položek v kategorii
- str. 93: hypotézy především vyvrácíme (vím, je to slovíčkaření – tak je ale statistika nastavená)

4. KOMENTÁŘ OPONENTKY

Předloženou práci jsem pročetla tak, jak je sestavena – začala jsem tedy abstraktem. A už zde mě překvapila divergence mezi názvem práce (přírodniny ve výuce) a vlastním obsahem práce, ve kterém je důraz kladen na výuku v přírodě. Než se čtenář pročte do části skutečně věnované znalosti přírodnin, je práce především přehledem všeobecných faktů o výuce v přírodě a také o naučných stezkách. Přírodniny přijdou až pak. Nebylo by vhodnější práci tedy pojmenovat jinak, např. *Inovativní způsob seznamování žáků pátých tříd s přírodninami?*

Některé části práce jsou psány krásně a velmi čtivě, je z nich patrné autorčino zaujetí a nesmírně pozitivní vztah k výuce dětí; další jsou však napsané suchopárně a seznamovitě a čtou se velmi špatně. Celkově roztržitost a různorodost sousledných textů vede k těžkostem při čtení práce. Často se totiž nedá odhadnout, čemu bude věnována následná kapitola a text tak působí nesouvisle. Autorka nijak nenastihuje, čemu se bude věnovat v další kapitole a některé části práce (detailní seznámení s naučnými stezkami ze všech úhlů pohledů; detailní a přitom poměrně poetický popis jednotlivých zastavení NS Březina; bližší seznámení s poznávanými přírodninami) jsou naopak zbytečně rozvěklé, případně zcela postradatelné – dle znění názvu jsem čekala diplomovou práci poněkud jiného obsahu. Text o horninách svou neupraveností navíc přímo vnucuje myšlenku „copy and paste“ akce :-).

I přes uvedené nedostatky však práce splňuje podmínky na ní kladené a já ji proto doporučuji k obhajobě.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

- Z textu na str. 63 vyplývá, že kosové se živí plody bobulí. Jakožto malakozoolog musím přiznat značné mezery ve znalosti (nejen) potravní biologie obratlovců – je to ale tak opravdu?
- Můžeme u nás ve volné přírodě nalézt divoká včelstva, která nikomu nepatří?
- U některých dřevin (dub letní, olše lepkavá, jedle bělokorá a ostružiník) došlo po vycházce ke zhoršení poznávací schopnosti žáků. Máte nějaké vysvětlení, proč se tak stalo právě u těchto druhů?
- Máte nějaké vysvětlení pro lepší výkon v poznávání dřevin u chlapců, když jsou v ostatních poznávaních vždy lepší dívky?
- Na str. 92 zmiňujete, že jste se rozhodla pro předvádění přírodnin na obrázcích, protože je to po všech stránkách výhodná forma prezentace. Jak jinak by se přírodniny daly předvést?

6. NAVRHOVANÉ ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 10. května 2015

.....
Dagmar Říhová